

แนวปฏิบัติงานหอพักนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสองแคววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่*

Guidelines for Applying the Concept of Philosophy of Sufficiency Economy to the Dormitories of Songkwa Wittayakom School, Chiang Mai Province

จุฑาทิพย์ คำเดช (Juthathip Khamdet)^{**}

ยงยุทธ ยะบุญธง (Yongyouth Yaboonthong)^{***}

ธารณ์ ทองงอก (Than Thongngok)^{****}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัญหาและปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินงานหอพักนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสองแคววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อศึกษาการดำเนินงานหอพักนักเรียนของโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี 3) เพื่อจัดทำและตรวจสอบแนวปฏิบัติงานหอพักนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสองแคววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ วิธื่อดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาปัญหาและปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินงานหอพักนักเรียน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและนักเรียน จำนวน 205 คน ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาการดำเนินงานหอพักนักเรียนของโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้ปฏิบัติงานด้านการดูแลนักเรียนพักนอน จำนวน 9 คน ขั้นตอนที่ 3 การจัดทำแนวปฏิบัติงานหอพักนักเรียน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานหอพักนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครองเครือข่าย หัวหน้าประจำหอพักนักเรียน จำนวน 12 คน และขั้นตอนที่ 4 การ

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

The Article Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master of Education Degree in Educational Administration at Chiang Mai University

** นักศึกษาปริญญาโทตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ E-mail: khamdet2015@gmail.com

Graduate Student of the Requirements for the Master of Education Degree in Department of Education (Educational Administration) at Chiang Mai University. E-mail: khamdet2015@gmail.com

*** อาจารย์ที่ปรึกษาหลักและผู้นิพนธ์ประสานงาน สาขาการศึกษา (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Advisor and Corresponding Author, Asst. Prof. Dr. in Educational Administration at Chiang Mai University.
E-mail: dr.yongyouth@gmail.com

**** อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม สาขาการศึกษา (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Co-Advisor, Ph.D., Lecturer in Educational Administration at Chiang Mai University

ตรวจสอบแนวปฏิบัติงานหอพักนักเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพิกนอน ศึกษานิเทศก์ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนพิกนอน จำนวน 3 คน รวมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 229 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง 3) แบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Work Shop) 4) แบบร่างแนวปฏิบัติงานหอพักนักเรียน 5) แบบตรวจสอบแนวปฏิบัติงานหอพักนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการดำเนินงานหอพักนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียน สองแคววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ แยกออกเป็น 1) ตามทัศนะของผู้ดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และ 2) ตามทัศนะของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ในส่วนของปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินงานหอพักนักเรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แยกออกเป็น 1) ตามทัศนะของผู้ดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ 2) ตามทัศนะของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. การดำเนินงานหอพักนักเรียนของโรงเรียนที่มีการปฏิบัติดี ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินงานทั้ง 7 งาน พบว่า ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนพิกนอนทุกคนมีความตระหนัก เข้าใจในการเรียนรู้ มีการปฏิบัติงาน และการใช้ชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง
3. แนวปฏิบัติงานหอพักนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสองแคววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ที่จัดทำขึ้นมีองค์ประกอบแยกเป็นงาน 7 งาน โดยแต่ละงาน ประกอบด้วย 1) บทบาทและหน้าที่รับผิดชอบ 2) แนวปฏิบัติ คือ ขั้นตอนการเตรียมการ ขั้นตอนการดำเนินการ ขั้นตอนการประเมินผล 3) เอกสารแบบฟอร์ม และ 4) เงื่อนไขความสำเร็จ ผลการตรวจสอบด้านความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวปฏิบัติงานหอพักนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสองแคววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ทุกประเด็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

คำสำคัญ : แนวปฏิบัติ, งานหอพักนักเรียน, ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

This research has three objectives: 1) To study problems affecting to and factors supporting dormitory operations to confirm to the philosophy of sufficiency economy, Songkwae Wittayakom School, Chiang Mai Province, 2) To study school's dormitory operations incorporating good practices, and 3) To develop and evaluate dormitory operation guidelines by integrating the philosophy of sufficiency economy for Songkwae Wittayakom School, Chiang Mai Province. A research methodology comprised of 4 steps. The first step was to understand what problems affecting to and factors supporting operations of dormitory to be in accordance with the sufficiency economy philosophy. In this phase, a sample of 205 participants in total which consisted of 35 administrators, teachers and education personnel, and 170 boarders. A

research instrument was a questionnaire, and collected data was then analyzed in a form of frequency and percentage. The second step was studying school's dormitory operations incorporating good practices by looking into schools successfully implementing good practices for taking care of boarders and incorporating the sufficiency economy philosophy. Informants of this phase were 9 administrators, head teachers of student affairs and performing teachers. A research instrument was a structured interview questionnaire, and induction was applied for analysis. The next step was development of dormitory operation guidelines which is in line with the philosophy of sufficiency economy for Songkwae Wittayakom School, Chiang Mai Province. A data source included a group of 12 parties including administrators, head of dormitory operation, basic educational institution committees, representative parents and head of dormitory. A conference was held with conference records and draft of dormitory operation guidelines and as research instruments. Last but not least, the fourth step was to review the dormitory operation guidelines under the philosophy of sufficiency economy. In this phase, three experts were asked to evaluate the guidelines through a dormitory operation guidelines evaluation form, and data was then analyzed by each question in a form of average, standard deviation and content analysis.

Findings from this study were:

1. Problems about dormitory operations incorporating the philosophy of sufficiency economy of Songkwae Wittayakom School, Chiang Mai Province were in general rated at a medium level from the viewpoint of operators and at a medium level from the viewpoint of students, while factors contributing to operations for dormitory that conform to the sufficiency economy philosophy were in general at a high level from operators' point of view and at a medium level from students' point of view.

2. School's dormitory operations incorporating good practices applied the sufficiency economy philosophy in all of seven components. All administrators, teachers and education personnel, and boarders had to understand as well as to learn how to work and live with the sufficiency economy in mind.

3. Dormitory operation guidelines under the sufficiency economy philosophy consisted of the seven components as follows: 1) roles and responsibilities, 2) operation guidelines including preparation, operation, implementation and evaluation, 3) document forms and 4) Key success factors. an evaluation of every research question about dormitory operation guidelines in consistent with the sufficiency economy philosophy was in general rated at a highest level, which was higher than the defined criteria.

Keyword : Guidelines, Dormitories, Philosophy of Sufficiency Economy

บทนำ

การดำรงชีวิตที่ดีเป็นประชากรที่มีคุณภาพ เป็นสิ่งสำคัญที่จะพัฒนาประเทศชาติในอนาคตต่อไป หากจะพูดถึงการดำรงชีวิตที่ดีนั้น การศึกษาก็เป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาประเทศให้มีประสิทธิภาพ ดังที่ ประภาพรณ จูเจริญ (2554) กล่าวว่า การปลูกฝังเยาวชนให้เกิดอุปนิสัยพอเพียงต้องออกแบบให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยเริ่มจากการทำกิจกรรมง่าย ๆ ไปสู่เรื่องที่ยากขึ้น(สมองชอบท้าทาย) ต้องใช้ประสบการณ์จริงและให้มีการฝึกฝนต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพราะเมื่อสมองเรียนรู้ซ้ำ ๆ บ่อย ๆ จะสร้างเป็นอุปนิสัยที่แท้จริงได้

ปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาเยาวชนไทย คือ การดำรงชีวิตทั้งในโรงเรียนและบ้านพักอาศัยซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อการพัฒนาทางด้านอารมณ์ สติปัญญาของเด็กในวัยเรียน สำหรับเด็กที่เป็นนักเรียนพักนอนของโรงเรียนจึงมีรูปแบบการใช้ชีวิตที่แตกต่างออกไปจากเด็กวัยเดียวกัน (นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติ ด้านการพัฒนาเด็ก, 2550, หน้า 3-1) เด็กต้องได้รับการพัฒนาครบทุกด้าน ทุกมิติ คือ กาย ใจ จิต อารมณ์ สติปัญญา สังคม และจริยธรรมคุณธรรม หรือจิตวิญญาณ บริการและกิจกรรม ต้องสมานและบูรณาการทุกด้าน เข้าด้วยกัน โดยไม่ละเว้นด้านใดด้านหนึ่ง ดังนั้นโรงเรียนซึ่งเป็นทั้งสถานศึกษาและเป็นทั้งที่พักอาศัย ต้องมีการจัดการสภาพแวดล้อม การบริหารจัดการ ด้านสุขลักษณะของที่พักและด้านกิจกรรมของหอพัก ให้เหมาะสมต่อการอยู่ร่วมกันของนักเรียน และเกิดปัญหาในการอยู่ร่วมกันอย่างน้อยที่สุด ซึ่งจะส่งผลในการพัฒนาตนเองของนักเรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้นโรงเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการบริหารนักเรียนพักนอนให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในมาตราที่ 7 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี

การให้เด็กได้พัฒนาตามศักยภาพของตนเอง สามารถทำงานร่วมกันกับผู้อื่นได้ มีเจตคติที่ดีต่อทั้งตนเองและผู้อื่น ทางโรงเรียนต้องสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนพักนอน เนื่องจากนักเรียนพักนอนจะต้องอาศัยอยู่ร่วมกันตลอดเวลา ดังนั้นนักเรียนพักนอนจะสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ หลังเลิกเรียนร่วมกันได้ ซึ่งเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ อีกทั้งยังสร้างรายได้ให้กับนักเรียน พัฒนาฝีมือ หรือสามารถสร้างประโยชน์จากสิ่งที่ทำได้ และกิจกรรมนั้น ๆ สามารถต่อยอดได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางพระราชดำริที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงชี้ให้เห็นถึงแนวการอยู่และปฏิบัติตน ในการดำเนินชีวิตของประชาชนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ที่ยึดหลักสามห่วง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันตัวเอง โดยมีเงื่อนไขกำกับสองเงื่อนไข คือ ความรู้และคุณธรรม แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติตน โดยเน้นการปฏิบัติทางสายกลาง และการพัฒนาเป็นขั้นตอน

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้ 1) ความพอประมาณ หมายถึงความพอดีต่อความจำเป็นและเหมาะสม กับฐานะของตนเองสังคมสิ่งแวดล้อมรวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป และต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น 2) ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการอย่างมีเหตุผล ตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักคุณธรรมและวัฒนธรรมที่ดีงามโดย คำนึงถึงปัจจัย

ที่เกี่ยวข้องอย่างถาวรคือ “รู้จุดอ่อนจุดแข็ง โอกาสอุปสรรค” และคาดการณ์ผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ “รู้เขา รู้เรา รู้จักเลือกนำ สิ่งที่ดีและเหมาะสมมาประยุกต์ใช้” 3) การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และ วัฒนธรรมจากทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้สามารถบริหารความเสี่ยง ปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่ การปฏิบัติเพื่อให้เกิด ความพอเพียงนั้น จะต้อง เสริมสร้างให้คนในชาติมีพื้นฐาน จิตใจในการปฏิบัติตน ดังนี้ 1) มีคุณธรรม ทั้งนี้บุคคล ครอบครัว องค์กร และชุมชน ที่จะนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ ต้องนำระบบคุณธรรม และความซื่อสัตย์สุจริตมาประพฤติ ปฏิบัติก่อน โดยเริ่มจาก การอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว การศึกษาอบรมในโรงเรียน การสั่งสอน ศีลธรรมจาก ศาสนา ตลอดจนการฝึกจิต ข่มใจของตนเอง 2) ใช้หลักวิชา-ความรู้ โดยนำหลักวิชาและความรู้เทคโนโลยี ที่ เหมาะสมมาใช้ ทั้งในขั้นการวางแผนและปฏิบัติ ด้วยความรอบรู้ รอบคอบ และระมัดระวังอย่างยิ่ง 3) ดำเนินชีวิตด้วยความเพียร ความอดทนมีสติปัญญา และความ รอบคอบ ทุกคนสามารถน้อมนำหลักปรัชญาฯ มาเป็น หลักปฏิบัติในการ ดำเนินชีวิตได้ โดยต้อง “ระเบิดจากข้างใน” คือการเกิดจิตสำนึก มีความศรัทธา เชื่อมั่น เห็นคุณค่า และนำไปปฏิบัติด้วยตนเอง แล้วจึง ขยายไปสู่ครอบครัว ชุมชน องค์กร สังคม และประเทศชาติต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554, หน้า 8-10)

โรงเรียนสองแคววิทยาคม อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ได้นำพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 มาบูรณาการในการเรียนการสอนภายในโรงเรียน โดยจัดให้มีโครงการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ดำรงชีวิตอย่างยั่งยืน โดยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ วางแผน บริหารจัดการ เป็นการเสริมสร้างทักษะชีวิตให้กับนักเรียน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ นักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนพักนอน มีจำนวนทั้งสิ้น 170 คน ในการดำเนินงานหอพักนักเรียนที่ผ่านมาประสบกับปัญหามากมาย เช่น หอพักไม่เพียงพอ สถานที่ขาดความปลอดภัย นักเรียนหอพักทะเลาะวิวาท งบประมาณในการดำเนินงานหอพักไม่เพียงพอ อีกทั้งบุคลากรในโรงเรียนส่วนใหญ่มีบ้านพักไม่ห่างไกลจากโรงเรียนมาก สามารถเดินทางไป-กลับได้ ทำให้ขาดแคลนบุคลากรในการดูแลนักเรียนพักนอน และในทุก ๆ ปีจะมีอัตราครูย้ายโรงเรียน และครูเกษียณอายุราชการ ทำให้ขาดความต่อเนื่องงานหอพักนักเรียน

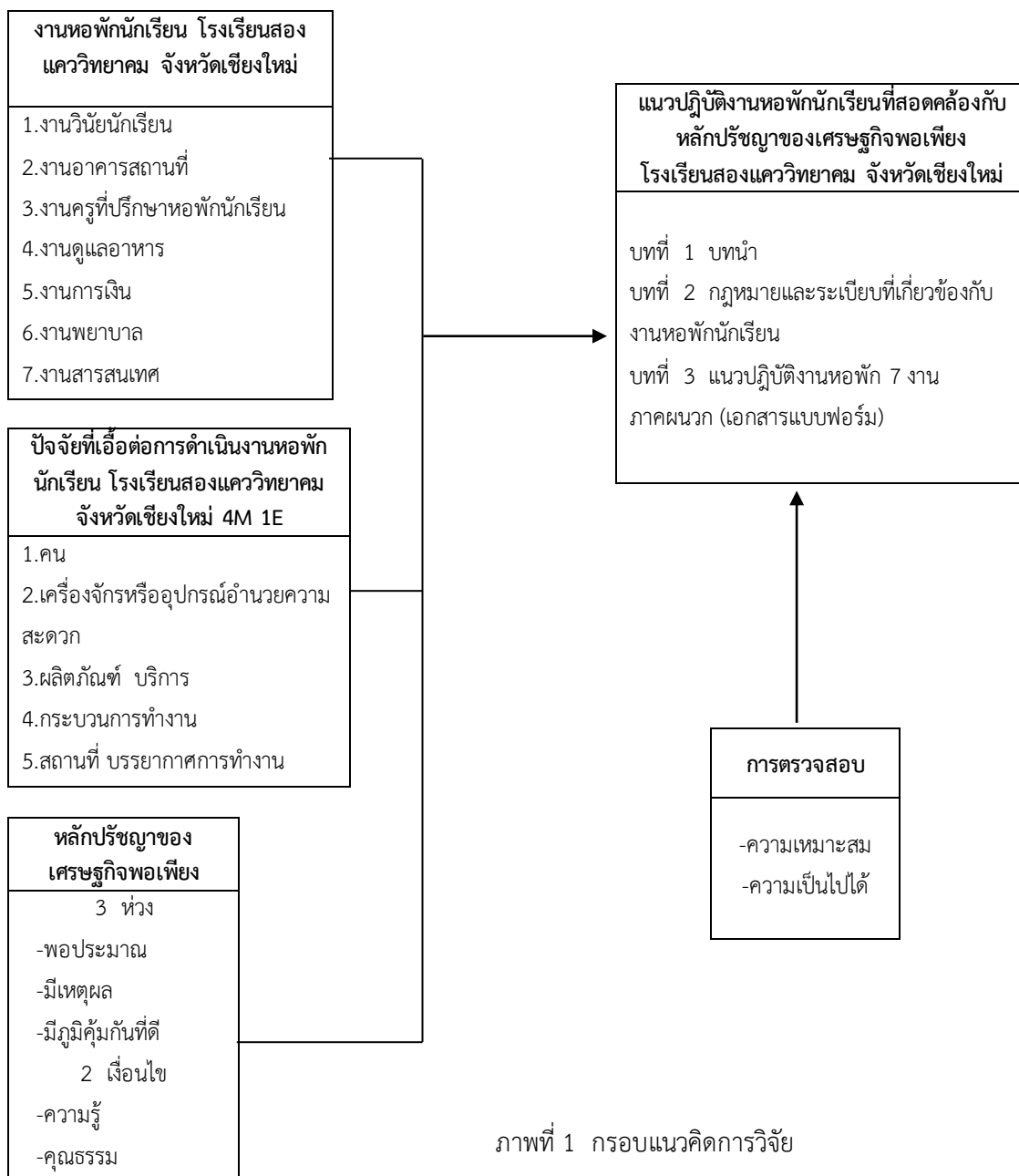
การดำเนินงานหอพักนักเรียนที่ผ่านมายังไม่พบแนวปฏิบัติงานหอพักนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้การบริหารงานหอพักนักเรียนมีประสิทธิภาพน้อย เกิดความล่าช้า ครูและบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนพักนอนมีความเข้าใจ และปฏิบัติไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ด้วยเหตุผลและสภาพที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้ดูแลนักเรียนพักนอนจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาปัญหาและปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินงาน และจัดทำแนวปฏิบัติงานหอพักนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสองแคววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเสนอต่อโรงเรียน เพื่อนำไปปรับใช้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินงานหอพักนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสองแคววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาการดำเนินงานหอพักนักเรียนของโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี
3. เพื่อจัดทำและตรวจสอบแนวปฏิบัติงานหอพักนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสองแคววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยแบ่งขั้นตอนออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาปัญหาและปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินงานหอพักนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสองแคววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและนักเรียนพักนอน จำนวน 205 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามตามทัศนะของผู้ดำเนินงาน มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.92 และแบบสอบถามตามทัศนะของนักเรียน มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.97 การวิเคราะห์ข้อมูล นำมาประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และใช้สถิติในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การนำเสนอในรูปตารางประกอบการอธิบาย และการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาการดำเนินงานหอพักนักเรียนของโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี ผู้ให้ข้อมูลได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยกำหนดเกณฑ์การเลือก ดังนี้ เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนพักนอนในสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จ หรือปฏิบัติที่ดีด้านการดูแลนักเรียนพักนอน และเป็นสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 หรือสังกัดหน่วยงานทางการศึกษาอื่น จำนวน 3 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้ปฏิบัติงานด้านการดูแลนักเรียนพักนอน จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 การวางแผนปฏิบัติงานหอพักนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสองแคววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ให้ข้อมูล มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยกำหนดเกณฑ์การเลือก ดังนี้ เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วมกับการศึกษาที่มีนักเรียนพักนอน และมีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในงานหอพัก คือ โรงเรียนสองแคววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานหอพักนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครองเครือข่ายนักเรียน และหัวหน้าประจำหอพักนักเรียน รวม 12 คน วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ คือ การประชุม ระเบียบวาระประชุม แบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Work Shop) และแบบร่างแนวปฏิบัติงานหอพักนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การสรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ และร่วมกันจัดทำร่างแนวปฏิบัติตามกรอบเนื้อหาที่ใช้

ขั้นตอนที่ 4 การตรวจสอบแนวปฏิบัติงานหอพักนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสองแคววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพักนอน ศึกษาวิเคราะห์ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนพักนอน จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปของแนวปฏิบัติงานหอพัก มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการอธิบาย โดยกำหนดเกณฑ์ของแบบตรวจสอบ หากค่าเฉลี่ยในข้อนั้น ๆ มีค่าเท่ากับ 3.51 ขึ้นไป แสดงว่าแนวปฏิบัติงานหอพักนักเรียนตามผ่านเกณฑ์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาปัญหาและปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินงานหอพักนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสองแคววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า 1.1 ปัญหาการดำเนินงานหอพักนักเรียน ตามทัศนะของผู้ดำเนินการ ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง พบปัญหาที่สำคัญในการดำเนินงานหอพักนักเรียนเมื่อเรียงจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ 1) งานพยาบาล พบว่า โรงเรียนไม่มีเรือนพยาบาลสำหรับนักเรียนหอพัก 2) งานอาคารสถานที่ พบว่า ไม่มีมาตรการการแก้ปัญหากรณีฉุกเฉินที่ชัดเจน เช่น น้ำประปาหอพักไม่ไหล ไฟฟ้าดับ เป็นต้น 3) งานครูที่ปรึกษาหอพักนักเรียน พบว่า ครูที่ปรึกษาหอพักมีการประชุม ปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหานักเรียนพักนอนไม่สม่ำเสมอ 4) งานวินัยนักเรียน พบว่า ผู้รับผิดชอบงานวินัยนักเรียนมีส่วนไม่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียนหอพัก 5) งานสารสนเทศ พบว่า การกำหนดแนวทางปฏิบัติให้ผู้รับผิดชอบรวบรวมข้อมูลสารสนเทศนักเรียนหอพักไม่ชัดเจน 6) งานดูแลอาหาร พบว่า การใช้ภาชนะอุปกรณ์ของผู้ปรุงอาหารมีการรักษาความสะอาดไม่เพียงพอ 7) งานการเงิน พบว่า งบประมาณที่ได้รับอนุมัติให้กับนักเรียนพักนอนไม่เหมาะสม 1.2 ปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินงานหอพักนักเรียน ตามทัศนะของผู้ดำเนินการ ในภาพรวมเป็นปัจจัยที่เอื้ออยู่ในระดับมาก พบปัจจัยที่สำคัญ ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านคน คือ การปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้ดูแลงานหอพักนักเรียนตามบทบาทหน้าที่ 2) ปัจจัยด้านอุปกรณ์อำนวยความสะดวก คือ มีการสำรวจความต้องการใช้วัสดุอุปกรณ์ในงานหอพักนักเรียน 3) ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ บริการ วัตถุดิบหรืออะไหล่ อุปกรณ์อื่น ๆ คือ โรงเรียนมีวัสดุอุปกรณ์พื้นฐานสำหรับนักเรียนหอพัก เช่น ที่นอน หมอน มุ้ง เป็นต้น 4) ปัจจัยด้านกระบวนการทำงาน คือ ความเหมาะสมของการจัดบุคลากรรับผิดชอบงานหอพักนักเรียน 5) ปัจจัยด้านสถานที่ บรรยากาศการทำงาน คือ โรงเรียนสร้างความรู้ความเข้าใจในรักษาความสะอาด การดูแลเรือนนอน และอาคารประกอบอื่นให้นักเรียนหอพัก 1.3 ปัญหาการดำเนินงานหอพักนักเรียน ตามทัศนะของนักเรียน ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง พบปัญหาที่สำคัญในการดำเนินงานหอพักนักเรียนเมื่อเรียงจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ 1) งานพยาบาล พบว่า โรงเรียนมีอุปกรณ์ในการปฐมพยาบาลนักเรียนหอพักไม่เพียงพอ 2) งานการเงิน พบว่า โรงเรียนขาดการรายงานผลการใช้จ่ายเงินงบประมาณนักเรียนหอพักให้นักเรียนหอพักรับทราบ 3) งานดูแลอาหาร พบว่า การบริหารคูปองอาหารนักเรียนหอพักขาดประสิทธิภาพ 4) งานสารสนเทศ พบว่า การรวบรวมข้อมูลนักเรียนหอพักล่าช้า 5) งานอาคารสถานที่ พบว่า ไม่มีมาตรการการแก้ปัญหากรณีฉุกเฉินที่ชัดเจน เช่น น้ำประปาหอพักไม่ไหล ไฟฟ้าดับ เป็นต้น 6) งานครูที่ปรึกษาหอพักนักเรียน พบว่า ครูที่ปรึกษาหอพักนักเรียนมีการดูแล ตรวจสอบความสงบเรียบร้อยของนักเรียนหอพักไม่ต่อเนื่อง 7) งานวินัยนักเรียน พบว่า การบังคับใช้กฎระเบียบวินัยมีประสิทธิภาพน้อย และ 1.4 ปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินงานหอพักนักเรียน ตามทัศนะของนักเรียน ในภาพรวมเป็นปัจจัยที่เอื้ออยู่ในระดับปานกลาง พบปัจจัยที่สำคัญ ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านคน คือ การปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้ดูแลงานหอพักนักเรียนตามบทบาทหน้าที่ 2) ปัจจัยด้านอุปกรณ์อำนวยความสะดวก คือ มีการสำรวจความต้องการใช้วัสดุอุปกรณ์ในงานหอพักนักเรียน 3) ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ บริการ วัตถุดิบหรืออะไหล่ อุปกรณ์อื่น ๆ คือ ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์พื้นฐานสำหรับนักเรียนหอพัก เช่น

ที่นอน หมอน มุ้ง เป็นต้น 4) ปัจจัยด้านกระบวนการทำงาน คือ การมีส่วนร่วมของนักเรียนพักนอน 5) ปัจจัยด้านสถานที่ บรรยากาศการทำงาน คือ เรือนนอน และอาคารประกอบอื่น มีอากาศถ่ายเทสะดวก

2. ผลการศึกษาการดำเนินงานหอพักนักเรียนของโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี ตามกรอบงาน 7 งาน พบว่า 1) งานพยาบาลมีการวางแผนล่วงหน้า มีการติดต่อสื่อสารอย่างรวดเร็ว มีการเตรียมนักเรียนที่ผ่านการอบรมนักเรียนแกนนำพยาบาล สำหรับช่วยเหลือเบื้องต้น เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน และมีเงินสำรองในการใช้จ่ายงานพยาบาล 2) งานวินัยนักเรียน มีการแต่งตั้งหัวหน้างานในการดูแลหอพักโดยรวม และใช้วิธีการกระจายอำนาจความรับผิดชอบในการบริหารจัดการ มีการกำหนดกฎกติการ่วมกัน เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย สร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียนเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือกับปัญหาต่าง ๆ ได้ และมีคุณธรรมในตัวเองจะทำให้มีวินัย รู้กฎกติกาการอยู่ร่วมกัน รู้จักหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และปฏิบัติจนลุล่วงสำเร็จ 3) งานอาคารสถานที่ มีการสำรองน้ำไว้ใช้เมื่อยามฉุกเฉิน มีการจัดเวรยามเข้าตรวจตราความเรียบร้อยของเรือนนอน เมื่อมีอุปกรณ์ชำรุดเสียหายให้ยึดตามหลักพอประมาณ มีเหตุผล สิ่งไหนจำเป็นเร่งด่วน ให้ทำสิ่งนั้นก่อน มีการสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ธรรมชาติให้กับนักเรียนพักนอน มีการสร้างบรรยากาศของโรงเรียนให้เหมือนอุทยานการเรียนรู้ หรือแหล่งเรียนรู้ 4) งานครูที่ปรึกษาหอพักนักเรียน มีการประชุมสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อชี้แจงปัญหาที่เกิดขึ้นและหาวิธีแก้ไขปัญห โดยนักเรียนเป็นผู้แก้ปัญหาด้วยวิธีของตนเองก่อน ครูเป็นเพียงที่ปรึกษา มีประธานหอพักที่ได้มาจากการเลือกตั้ง มีการนำกระบวนการ PLC เข้ามาช่วยในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และครูต้องคอยเน้นย้ำการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้อย่างสม่ำเสมอในการใช้อุปกรณ์พื้นฐานอย่างพอประมาณ และมีเหตุผล 5) งานดูแลอาหาร มีการกำหนดตัวชี้วัดการดำเนินงานตามมาตรฐานโภชนาการ หรือมอบหมายครูเวรให้เป็นผู้ตรวจสอบความสะอาด การเก็บ การล้างของภาชนะ สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การใช้หลักพอประมาณ คู่กับเงื่อนไขความรู้ ในการคำนวณปริมาณอาหารในแต่ละมื้อให้พอเหมาะพอดีกับจำนวนเงิน และจำนวนคน 6) งานการเงิน มีการจัดสรรงบประมาณตามกรอบที่กำหนด โดยมีการประชุมวางแผนการประมาณการเป็นรายเดือน ใช้งบประมาณตามแผน ใช้หลักพอประมาณในการคำนึงถึงความคุ้มค่าในการใช้จ่ายให้เกิดประโยชน์สูงสุด ใช้หลักเหตุผลในการเบิกจ่ายตามแผนที่วางไว้ และมีความรู้เรื่องกฎระเบียบการจัดซื้อ จัดจ้างคู่กับคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ตามโครงการที่กำหนด 7) งานสารสนเทศ มีการใช้ระบบ one stop service ระบบไลน์ในการติดต่อสื่อสารขอข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลที่จำเป็น และสำคัญไว้ในแฟ้มเอกสารอย่างเป็นระบบ ใช้หลักพอประมาณ ในการจัดทำระบบที่ไม่ใช้ต้นทุนในการลงทุนสูง เน้นระบบที่สามารถใช้กับชีวิตประจำวันได้ และสะดวกต่อการเข้าถึงข้อมูล

3. ผลการจัดทำแนวปฏิบัติงานหอพักนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพียงโรงเรียนสองแคววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ มีดังนี้

แนวปฏิบัติงานหอพักนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสองแคววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีองค์ประกอบแยกเป็นงาน 7 งาน ดังนี้ 1. งานวินัยนักเรียน 2. งานอาคารสถานที่ 3. งานครูที่ปรึกษาหอพักนักเรียน 4. งานดูแลอาหาร 5. งานการเงิน 6. งานพยาบาล 7. งานสารสนเทศ โดยแต่ละงาน ประกอบด้วย 1) บทบาทและหน้าที่รับผิดชอบ 2) แนวปฏิบัติ คือ ขั้นตอนการเตรียมการ ขั้นตอนการดำเนินการ ขั้นตอนการประเมินผล 3) เอกสารแบบฟอร์ม 4) เงื่อนไขความสำเร็จ เป็นต้น ผลการตรวจสอบของ

แนวปฏิบัติงานหอพักนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสองแคววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ แยกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านความเหมาะสม และความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทั้งสองด้านมีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน คือ 4.97 ผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้ไม่ต่ำกว่า 3.51

อภิปรายผล

การวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ทราบแนวปฏิบัติงานหอพักนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสองแคววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจและควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาปัญหาและปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินงานหอพักนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสองแคววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 7 งาน ในภาพรวมแต่ละงานมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นงาน พบว่า งานพยาบาลมีค่าเฉลี่ยปัญหามากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งประเด็นที่สำคัญ คือ โรงเรียนไม่มีเรือนพยาบาลสำหรับนักเรียนหอพัก ดังนั้นจะเห็นได้ว่าทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนพักนอนเห็นถึงความสำคัญของการดูแลสุขภาพ การมีภูมิคุ้มกันโรคต่าง ๆ การมีสุขภาพที่ดี การดำเนินชีวิตที่ดี กฤตพร หัวเจริญ (2555) การให้บริการที่ดีก็เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิต และการจัดสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับผู้ป่วยจะช่วยให้ผู้ป่วยหายจากโรคได้เร็วขึ้น ซึ่งตรงตาม (Nigitingale.F, 1859) ทฤษฎีการพยาบาลของไนติงเกล ที่ว่า วัตถุประสงค์หลักของการพยาบาล คือ การจัดให้ผู้ป่วยอยู่ในสภาพที่ดีที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เพื่อให้เกิดการเยียวยาโดยธรรมชาติ แต่เนื่องจากโรงเรียนมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น ขาดงบประมาณ ขาดบุคลากรที่ชำนาญเฉพาะทาง เป็นต้น ทำให้ทางโรงเรียนยังขาดเรือนพยาบาลในการบริการสำหรับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ วิลาศลักษณ์ ภิริยะแสง (2558) ได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง แนวทางการดำเนินงานด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ ควรมีการจัดแบ่งพื้นที่อาคารเรียนและอาคารกิจกรรมอย่างเป็นสัดส่วน การมีเรือนพยาบาลสำหรับนักเรียนพักนอนจะสามารถทำให้งานพยาบาลในส่วนของการบริการด้านสุขภาพ การดำเนินชีวิต และสุขภาพของนักเรียนดีขึ้น เป็นการช่วยสร้างสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการมีสุขภาพที่ดี และหายป่วยจากโรคได้เร็วขึ้น

สำหรับการศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินงานหอพักนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสองแคววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยที่มีความสำคัญ มากที่สุด คือ 1) ด้านกระบวนการทำงาน 2) ด้านผลิตภัณฑ์ บริการ วัตถุประสงค์หรืออะไหล่อุปกรณ์อื่น ๆ 3) ด้านสถานที่ บรรยากาศการทำงาน 4) ด้านคน 5) ด้านอุปกรณ์อำนวยความสะดวก ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าปัจจัยด้านกระบวนการทำงาน ประเด็นการมีส่วนร่วมของนักเรียนพักนอนมีความสำคัญต่อการดำเนินงานหอพักนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ภิญโญ มนุสศิลป์ (2558) การเข้ามามีส่วนเป็นเจ้าของ (ownership) ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ร่วมกันกำหนดไว้ มีลักษณะการทำงานเป็นทีม ซึ่งสอดคล้องกับ นภาพร เมฆมุสิก (2551) ได้ศึกษาพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในกลุ่มบริษัท ทู

คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ในเขตพื้นที่ภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในกลุ่มบริษัท ทูร คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) เขตพื้นที่ภาคใต้โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมากทั้ง 5 ด้าน โดยที่ด้านกระบวนการทำงาน มีพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมสูงสุด และสอดคล้องกับ สันติชัย เอื้อจงประสิทธิ์ (2551) การเปิดโอกาสให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม ตัดสินใจในการปฏิบัติงานและการร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบมาถึงตัวของบุคลากรเอง การที่จะสามารถทำให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อ แก้ไขปัญหา และนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ของบุคลากรให้ดีขึ้นนั้นผู้นำจะต้องยอมรับ ในปรัชญาการพัฒนาว่า มนุษย์ทุกคนมีความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของผู้อื่นและพร้อมที่จะอุทิศตนเพื่อกิจกรรมของส่วนรวมในองค์กร

2. ผลการศึกษาการดำเนินงานหอพักนักเรียนของโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี

สรุปบทสัมภาษณ์การดำเนินงานหอพักนักเรียนของโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้ปฏิบัติงานด้านการดูแลนักเรียนพักนอน สรุปได้ว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานทั้ง 7 งาน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนพักนอนทุกคนจะต้องรู้จัก และเรียนรู้การปฏิบัติงาน การใช้ชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง รู้จักหลักพอประมาณ รู้จักหลักเหตุผล รู้จักหลักการมีภูมิคุ้มกันมีความรู้ คู่คุณธรรม ซึ่งจะทำให้งานทุกงานนั้นประสบผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับบุษยา มั่นฤกษ์ (2556) ได้ศึกษาการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครปฐม ผลวิจัยพบว่า ระดับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน 4 ด้าน พบว่า ด้านการจัดการองค์การ ด้านการดำเนินงาน และด้านการวางแผน อยู่ในระดับมาก ทำให้เห็นถึงความสำคัญของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานต่าง ๆ ให้ประสบผลสำเร็จ

3. ผลการจัดทำแนวปฏิบัติงานหอพักนักเรียนและผลการตรวจสอบประสิทธิภาพของงานหอพักนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสองแคววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

การจัดทำแนวปฏิบัติงานหอพักนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสองแคววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ โดยแนวปฏิบัติมีองค์ประกอบแยกเป็นงาน 7 งาน ดังนี้ 1. งานวินัยนักเรียน 2. งานอาคารสถานที่ 3. งานครูที่ปรึกษาหอพักนักเรียน 4. งานดูแลอาหาร 5. งานการเงิน 6. งานพยาบาล 7. งานสารสนเทศ โดยแต่ละงาน ประกอบด้วย 1) บทบาทและหน้าที่รับผิดชอบ 2) แนวปฏิบัติ คือ ขั้นตอนการเตรียมการ ขั้นตอนการดำเนินการ ขั้นตอนการประเมินผล 3) เอกสารแบบฟอร์ม 4) เงื่อนไขความสำเร็จ เป็นต้น ทั้งนี้เพราะ ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนหอพักมีแนวทางในการปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อกำหนดบทบาท และภาระหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานหอพักนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้การบริหารงานหอพักนักเรียนประสบผลสำเร็จ และยั่งยืน เพื่อเสริมสร้างควมมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานหอพักนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับ สุรินทร์ ภูสิงห์ (2552) ได้ทำการวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาโดยบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัยพบว่า การจัดการศึกษาโดยบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนจะจัดได้ดีเมื่อมีองค์ประกอบของ

รูปแบบที่นำมาใช้ในการจัดการศึกษาประกอบด้วย หลักการจุดมุ่งหมาย การจัดองค์การ การดำเนินการ ตัวชี้วัด ความสำเร็จ การนำรูปแบบไปใช้และเงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งการจัดทำแนวปฏิบัติปฏิบัติงานหอพักนักเรียนมีรูปแบบในการจัดทำคล้ายกับรูปแบบการจัดการศึกษา

ส่วนผลการตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ของแนวปฏิบัติปฏิบัติงานหอพักนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสองแคววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะกระบวนการจัดทำแนวปฏิบัติเริ่มจากการศึกษาปัญหาและปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินการ และการไปศึกษาแนวทางจากโรงเรียนที่มีการปฏิบัติด้านงานหอพักนักเรียนที่ดี และมีการยกย่องจากผู้ปฏิบัติงานของสถานศึกษา นอกจากนั้นยังผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จึงทำให้ผลการตรวจสอบทั้งความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับดีมากที่สุดทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ สุเนตรรา แสงรัตนกุล และคณะ (2558) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาคู่มือ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมทุกองค์ประกอบของคู่มือมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก กล่าวคือ โครงสร้างคู่มือ (เช่น ส่วนประกอบของคู่มือครบถ้วน รูปแบบการพิมพ์/ การนำเสนอมีความเหมาะสม) เนื้อหา (เช่น สอดคล้องและครอบคลุมวัตถุประสงค์ เข้าใจง่าย เนื้อหามีความชัดเจน) ภาษาที่ใช้ เช่น กระชับ ชัดเจน เข้าใจง่าย จึงทำให้ แนวปฏิบัติปฏิบัติงานหอพักนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสองแคววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ สามารถนำไปปฏิบัติจริงได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลของการวิจัย

1.1 ควรมีการปรับปรุงและพัฒนาแนวปฏิบัติปฏิบัติงานหอพักนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสองแคววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ อย่างต่อเนื่อง สม่าเสมอ เพื่อแก้ปัญหาการดำเนินงานหอพักนักเรียนทั้ง 7 งาน ให้ประสบผลสำเร็จ และยั่งยืน

1.2 ครูผู้ปฏิบัติงานด้านการดูแลนักเรียนพักนอนควรให้ความร่วมมือ มีความรับผิดชอบใช้หลักคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ มีความเสียสละ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.3 งานครูที่ปรึกษาหอพักนักเรียนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนพักนอนได้แสดงออกทางความคิด หรือการแก้ปัญหาด้วยตนเอง เพื่อฝึกทักษะภาวะความเป็นผู้นำ มีการจัดประชุมปรึกษาหารือในประเด็นปัญหาต่าง ๆ และการเพิ่มช่องทางในการแสดงความคิดเห็นที่หลากหลาย เพื่อนำมาซึ่งการปรับปรุงวิธีการดำเนินงานหอพักนักเรียนต่อไป

1.4 งานการเงินควรปฏิบัติตามหลักความพอประมาณ มีเหตุผล ผู้ปฏิบัติงานด้านงานการเงินต้องเป็นผู้มีความรู้ คู่คุณธรรม ปฏิบัติอย่างเคร่งครัด บริหารการเงินให้พอกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรร และรายงานผลการปฏิบัติงานให้ทุกส่วนทราบให้ทั่วถึงกัน

1.5 ควรเพิ่มภูมิคุ้มกันในด้านมาตรการการแก้ปัญหากรณีฉุกเฉิน ให้รวดเร็ว ฉับพลัน

1.6 ควรจัดเรือนนอนให้มีอากาศที่ถ่ายเทได้สะดวก เนื่องจากเป็นปัจจัยที่สำคัญด้านอาคารสถานที่

1.7 ควรใช้หลักเหตุผลในการเลือกบุคลากร หรือผู้ปฏิบัติงานหอพักนักเรียนให้เหมาะสมกับงาน ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญด้านกระบวนการทำงาน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อนำแนวปฏิบัติงานหอพักนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนสองแคววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ไปทดลองใช้ และประเมินความสำเร็จที่ได้

2.2 ควรศึกษาวิจัย โดยใช้มุมมองในมิติ 4 ด้าน คือ มิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านจิตใจ มิติด้านสังคม และมิติด้านวัฒนธรรมเพิ่มเติม เป็นกรอบการศึกษา และปรับปรุงแนวปฏิบัติงานหอพักนักเรียน

2.3 ควรศึกษาวิจัยเพื่อหาปัญหาและปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินงานหอพักนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กฤตพร หัวเจริญ.(2555).“ปัจจัยเชิงกายภาพของหอพักกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษา

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์”.Veridian E-Journal,Silpakorn Univerity 14,1

(มกราคม – มิถุนายน) :13-24.

นภาพร เมฆมุสิก.(2551). พฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของบุคลากร กรณีศึกษา :กลุ่มบริษัททรูคอร์ปอเรชั่น

จำกัด (มหาชน) ศึกษาในเขตพื้นที่ภาคใต้.วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.

บุษยา มั่นฤกษ์.(2556). การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการของผู้บริหาร

องค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครปฐม.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

(การบริหารการพัฒนาสังคม) คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ประภาพรณ จูเจริญ.(2555,เมษายน 28). เสวนา ออกแบบการเรียนรู้อย่างไร ให้เด็กเกิดอุปนิสัยพอเพียง

[วิดีโอ].ออนไลน์.เว็บไซต์.<https://www.youtube.com/watch?v=DKN0jKdM0Bg>

ภิญโญ มนุศิลป์.(2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของทีมงาน.วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.

โรงเรียนสองแคววิทยาคม.(2559). โครงสร้างการบริหารงานหอพักนักเรียน ปีการศึกษา 2559.สารสนเทศงาน

หอพัก ปีการศึกษา 2559.

_____. (2559). แนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา. รายงานประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2558.

_____. (2559). ประวัติโรงเรียน.รายงานประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2558.

วิลาศลักษณ์ ภิริยะแสง.(2558). แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของสถานศึกษาสังกัด

เทศบาลนครนครสวรรค์.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

สันติชัย เอื้อจงประสิทธิ์.(2551). สารสำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคลากร.กรุงเทพฯ: สามเจริญพาณิชย์.

หน้า 27-29

- สุรินทร์ ภูสิงห์.(2552). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาโดยบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน
โรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี.วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุขฎี
บัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร และพัฒนาการศึกษา. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุนตรา แสงรัตนกุล และคณะ.(2558).การพัฒนาคู่มือการจัดทำแผนพัฒนาผู้ตรวจสอบภายในรายบุคคลโดย
อิงเกณฑ์สมรรถนะหลักสำหรับผู้ตรวจสอบภายใน.วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2558.
สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.(2554).เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง.พิมพ์ครั้งที่2.
หน้า 8-10.
- สำนักส่งเสริมและพิทักษ์เด็ก.(2550). นโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กตามแนวทาง
"โลกที่เหมาะสมสำหรับเด็ก"(พ.ศ. 2550-2559).พิมพ์ครั้งที่1.โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนา
แห่งชาติ.หน้า 3-1.

ภาษาต่างประเทศ

Nightingale, F.(1859). **Notes on Nursing**.Philadelphia :Lippincott.